

Mál nr. 421/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar: (X) og (Y).

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 6. nóvember 2023, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 22. nóvember 2023, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 1. desember 2023, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 9. janúar 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 7. maí 2022 slasast við störf sín hjá X. M hafi verið að ferma álstæður úr steypuskála á útisvæði með lyftara, inn í gáma, sem ætlaðir voru til útflutnings með skipi. Hafi hann litið aftur fyrir sig áður en hann bakkaði út úr gámnum og tekið hægri beygju. Í sama andartaki var 70 tonna gámalyftari á vinnusvæðinu að koma með tóman gám og árekstur verð. Hlaut M mikla áverka og var tímabundið óvinnufær með öllu. Hvorki Vinnueftirlitið né lögregla voru kvödd á vettvang. Hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X, hjá V vegna slyssins. V hefur hafnað bótaskyldu úr tryggingunni. M vísar til þess sem fram kemur í tilkynningu X til Vinnueftirlitsins þar sem fram kemur að árekstur hafi orðið þar sem ökumenn beggja lyftara hafi ekki séð hvorn annan. Hafi ökumaður gámalyftarans verið of nálægt rampi gámsins þannig að hætta steðjaði að og hafi M ekki haft möguleika á að sjá hann fyrr en um seinan. Slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins fyrr en rúmu hálfu ári eftir slysið og hafi því ekki verið rannsakað af eftirlitinu. Vísar M til dómafordæma þar sem vinnuveitandi var látinn bera hallan af því að málsatvik séu ekki nægilega upplýst, ef það verður talið hafa staðið honum nær að leitast við að upplýsa atvik frekar, til dæmis með því að fylgja tilkynningu eftir eða hlutast á annan hátt til um rannsókn eða varðveislu sönnunargagna. Þá vísar M til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglna sem settar eru á grundvelli þeirra laga. Vísar M einnig til þess að verklagi hafi verið breytt eftir slysið og að það feli í sér viðurkenningu þess efnis að aðbúnaður og verklagsreglur á vinnusvæðinu fyrir slys hafi verið ófullnægjandi og óforsvaranleg. Vísar M til 1. mgr. 23. gr. a. skaðabotalaga nr. 50/1993 sem fjallar um meðábyrgð tjónþola og fjallar um dóma og ráðgefandi álit EFTA dómstólsins þar sem fjallað var um eigin sök starfsmanna. M hafi ekki sýnt af sér stórkostlegt gáleysi við fermingu álstæðanna í umrætt sinn og því séu ekki forsendur til að láta hann bera nokkra ábyrgð á slysinu. Ekki nægi að sýna fram á að M hafi sýnt af sér einfalt gáleysi, heldur yrði V að sanna að M hefði sýnt af sér stórkostlegt gáleysi, sbr. fyrrnefnda 1. mgr. 23. gr. a. M hafi unnið verkið í samræmi við fyrirmæli yfirmanna sinna og fylgdi verklagi sem tíðkaðist á vinnustaðnum. Engin önnur leið var fær við að vinna verkið en sú sem M beitti og honum verði ekki kennt um að aðbúnaður hafi verið hættulegur og verklagsreglur ófullnægjandi á vinnustaðnum. Vegna staðsetningar gámalyftarans hafi M ekki getað séð hann í aðdraganda slyssins.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X vegna slyssins á grundvelli þess að ekki þygi sýnt fram á að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi af hálfu starfsmanna X né annarra atvika eða aðstæðna sem X verður látinn bera skaðabótaábyrgð á. Vísar V til lýsinga úr samtímagögnum af atvikinu, sem báðir aðilar hafa staðfest, þar sem fram kemur að atvikið varð þegar M bakkaði út úr gámi, tók hægri beygju og bakkaði á gámalyftarann sem stóð þar kyrrstæður og beið. Umrædd samtímagögn eru annars vegar atvikarannsókn Norðurláls sem gerð var daginn eftir slysdag þann 8. maí 2022, að báðum aðilum viðstöddum og svo hins vegar tjonstilkynningu undirritaðri af M sjálfum, dags. 1. júní 2022. Af gögnum málsins þygi því sýnt að orsök slyssins sé sú að M sjálfur gætti ekki nægilega vel að sér. Þá liggi fyrir að ökumaður gámalyftarans var starfsmaður annars félags, Y, ekki starfsmaður X. Félagið Y er verktaki hjá X og sinnir ýmsum störfum fyrir X. Hafnar V því að breytt verklag á svæðinu eftir umrætt atvik feli á nokkurn hátt í sér viðurkenningu á að vinnuaðstæðum hafi verið áfátt á slysdegi.

Í viðbótarathugasemddum sínum gerir M þá viðbótarkröfu að viðurkenndur verði einnig bótaréttur hans úr ábyrgðartryggingu Y, hjá V. Krafa þessi sé lögð fram í kjölfar nýrra upplýsinga sem finna megji í umsögn V þess efnis að starfsmaður gámalyftarans í umrætt skipti hafi verið starfsmaður Y, sem er dótturfélag X. Þar sem um sé að ræða sama tryggingafélag sé unnt að líta svo á að M hafi lagt kröfur sínar fyrir hlutaðeigandi vátryggingafélag líkt og áskilið er í 4. gr. samþykktar nefndarinnar og 2. mgr. 14. gr. laga um úrskurðaraðila á sviði neytendamála nr. 81/2019. Verði ekki fallist á þá kröfu er byggt á því að X, beri skaðabótaábyrgð á háttsemi starfsmanns lyftarans, sem verkkaupi. Vísar M máli sínu til stuðnings til ársreiknings Y fyrir árið 2022 þar sem fram kemur m.a. að X eigi 50% eignarhluta í félaginu. Starfsemi Y fari öll fram á hafnarsvæði X og vinna starfsmenn félaganna því náið saman. Einungis sé um rekstrarhagræði að ræða að hafa tvö félög í staðinn fyrir eitt og í raun er Y ekki sjálfstætt félag eða verktaki. Þar að auki hafi X borið höfuðábyrgð á vinnuvernd starfseminnar, sbr. 1. mgr. 17. gr. laga nr. 46/1980 og 3. og 6. mgr. 22. gr. reglugerðar nr. 920/2006. Hafi X borið að sjá til þess að starfsmenn Y fengju viðeigandi leiðbeiningar um starf sitt og einnig bar X að samræma vinnuverndarstarf félaganna. Þá vísar M til þess að augljós villa hafi verið í tjónstilkynningu M. Hann hafi ekki verið búinn að átta sig á því að um saknæma háttsemi X var að ræða og því sé ekki unnt að draga of miklar ályktanir af þessum mistökum. Þá hafi M verið þingaður til þess að mæta á vinnustaðinn daginn eftir slysið og á vaktir í kjölfar slyssins án þess að þurfa að vinna. Var það gert til að koma í veg fyrir að vinnuslysið yrði skráð sem fjarveruslys, en slík slys leiða til hækkunar á iðgjöldum til V. Þessi háttsemi X sé ámælisverð. Þá beri atvikaskýrslan sjálf ekki með sér að M hafi samþykkt hana, þ.e.a.s. M hafi ekki undirritað hana. Því sé ekki unnt að staðfesta að M hafi verið viðstaddur gerð hennar og samþykkt þá lýsingu sem hún ber með sér.

Í viðbótarathugasemddum sínum fer V fram á að viðbótarkröfu M verði vísað frá þar sem V hafi á þessu stigi ekki sent höfnun vegna kröfu í ábyrgðartryggingu Y, enda hafi krafa í þá tryggingu fyrst komið fram fyrir nefndinni vegna málskotsins. Vísar V til 4. gr. samþykktar nefndarinnar.

Álit.

Á grundvelli 2. mgr. 4. gr. samþykktar fyrir nefndina, verður að vísa kröfu M á hendur Y frá úrskurðarnefnd í vátryggingamálum þar sem það skilyrði að V hafi hafnað kröfu M er ekki uppfyllt. Stendur þá eftir krafa M um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Þannig ber M sönnunarbyrði þess að líkamstjón hans megji rekja til saknæmra og ólögðmætra athafna eða athafnaleyfis af hálfu X, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Í gögnum málsins er að finna ódagsetta atvikaskýrslu sem starfsmaður X ritaði í kjölfar slyssins. Ber skýrslan með sér að rætt hafi verið bæði við M og svo einnig ökuðmann gámalyftarans við gerð atvikaskýrslunnar. Hefur M í viðbótarathugasemddum sínum bent á að skýrslan sé ekki undirrituð af M og bendir á að því sé ekki unnt að staðfesta að M hafi verið viðstaddur gerð hennar. Hafa ekki verið lagðir fram vitnisburðir þeirra sem viðstaddir voru innanhússrannsókn málsins hjá X en í málinu liggur fyrir afrit af samskiptum milli M og yfirmanns hans þar sem fram kemur að óskað er eftir að M mæti á vinnustaðinn í greiningarvinnu þann 9. maí 2022, þ.e. daginn eftir slysið. Er að mati nefndarinnar talið ljóst að M hafi komið að gerð skýrslunnar og þar með upplýst vinnuveitanda sinn um aðdraganda tjónsins. Í skýrslunni er atvikum lýst með þeim hætti að starfsmaður Y sem ók gámalyftaranum hafi komið fyrir horn til að athuga hvort lyftari sé á ferðinni og séð ramp en ekki lyftara og ákveðið að bíða. Hafi M litið aftur fyrir sig áður en hann lagði af stað úr úr gámi og ekki séð gámalyftarann, bakkað út og beygt og þannig keyrt á gámalyftarann. Telja verður með vísan til skýrslunnar að atvik þessa máls séu ekki svo illa upplýst að tilefni sé til að varpa sönnunarbyrði um atvik á X þrátt fyrir að Vinnueftirlitinu hafi ekki verið tilkynnt um atvikið fyrir en þann 21. október 2022 eins og V bar að gera skv. 79. gr. laga nr. 46/1980 þar sem M var óvinnufær skv. fyrirliggjandi læknisvottorði dags. 28.12.2022 frá slysdegi til 1. ágúst 2022. Hefur ekki verið sýnt fram á að aðbúnaður eða öryggi á vinnustað hafi verið í andstöðu við ákvæði laga nr. 46/1980 eða að verklag á vinnustað hafi verið ábótavant enda gætti ökumaður gámalyftarans að sér og var kyrrstæður er M ók aftur á bak út úr gámi án þess að gæta að annarri umferð um vinnusvæðið. Verður samkvæmt framansögðu að telja að um óhappatilik og/eða eigin aðgæsluleysi M hafi verið að ræða. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 23. janúar 2024.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir